

KLEINE JAN EN ZIJN ZUSJE.

I.

Vrouw Pieters zat voor het kleine venster te naaien en keek nu en dan door de ruitjes naar buiten, alsof zij iets verwachtte. En zij verwachtte ook iets. Namelijk de baker, die haar beloofd had vandaag te zullen komen. Aan hare voeten zat haar zoontje Jan, een kleine jongen van vijf jaren, die zich bezig hield met eindjes touw aan malkander te binden, om er een netje van te maken. Hij had dit dikwijls zijn vader zien doen, en als hij groot was, zou hij even als vader naar zee gaan, om visch te vangen. Terwijl hij weer een nieuwen knoop legde, dacht hij er aan wat zijne moeder hem verteld had onder dikke — dikke tranen, dat vader een paar weken geleden op zee bij storm over boord was geslagen en men hem niet had kunnen redden. Vader was dood. Jurrie, de vischafslager, had zijn lijk aan 't strand gevonden, en toen werd vader begraven op het kerkhof. Hij was er met moeder en tante Neeltje dikwijls heen geweest, en moeder had hardop gehuild toen zij bij het graf stond. Maar kleine Jan had moeder aangekeken en gezegd: »Moeke, weet u wel wat de juffrouw van de Zondagschool verleden gezegd heeft? Vader is niet beneden, maar boven. Boven — heel hoog, hoog boven de wolken, en nog veel nooger dan de zon en de maan en de sterretjes. Vader is in den hemel en is nu gelukkig.» Moeder verstond wel wat kleine Jan tot haar zeide en zij geloofde het ook wel, maar toch zij had liever gehad, dat vader nog niet naar den hemel gegaan, maar nog wat bij haar geble-

ven was, want vader verdiende het brood voor haar en kleinen Jan, en nu had hij haar achtergelaten als eene weduwe, die niet wist waarvan zij zou moeten leven! 't Is waar, tante Neeltje had gezegd, dat God de Vader is der weezen en dat Hij de weduwen staande houdt, maar tante Neeltje was geen weduwe en kon dus niet weten wat er in het hart omgaat van eene vrouw, die haar man en met hem haar broodwinner verloren heeft.

Kleine Jan knoopte voort en keek nu en dan zijne moeder aan. Hij zag, dat moeder weer tranen in de oogen had. Moeder dacht zeker weer aan het kerkhof en aan vader. Om haar op andere gedachten te brengen, vroeg hij:

»Moeke, tante Neeltje heeft gezegd, dat ik een zusje zou krijgen. Wanneer komt dat zusje!»

»Als God belijft,» was het antwoord.

»Wanneer is dat, moeke?»

»Ik denk over veertien dagen.»

»Mag zus morgen niet komen, moeke? Ik wou het zoo graag.»

»Waarom?» vroeg moeder, die weer ijverig voortnaaide.

»Omdat tante Neeltje gezegd heeft, dat het morgen net twee jaren geleden is, dat zus Antje gestorven is.»

Bij deze woorden hield moeder weer op met naaien en keek stil voor zich heen. Ja, zij wist het heel goed, dat op dien dag haar eenigst dochttertje, haar lieve Antje gestorven was. Het kind was vroolijk en wel, en daar op eens kreeg zij pijn in de keel en was in drie dagen gezond en dood. 't Was zeer smartelijk voor de moeder.

»En zie,» vervolgde Jan, »wanneer morgen

kleine zus komt, dan geef ik haar alles wat van zus Antje was. Moeke weet wel, zus had een pop van Jurrie gekregen, en die heb ik bewaard, met nog heel veel moois."

"Maar die pop heeft geen armen meer," zei moeder.

"O moeke, tante Neeltje zal de pop bij Klaas den timmerman brengen; die timmert er dan weer twee armen aan. En moeder, zus klompjes staan bij mij op de bedsteeplank. Mag ik haar die geven, als 't andere zusje komt? En dan heb ik al de potjes en pannetjes, de steentjes en bikkeltjes bewaard, waarmede zus Antje en ik samen speelden. En moeke, ik heb verleden Zondag van de juffrouw op de Zondagschool zoo'n mooi prentje gekregen. Moeder weet het wel, zoo heel mooi. Daar staat David op, die den reus . . . . ja, hoe heet die groote man ook weer? . . . o, ik weet het al . . . Goliath, een steen in zijn kop gooide, dat hij in eens morsdood was. En dat mooie prentje geef ik dan zusje . . . . Maar moeke, hoe heet dat nieuwe zusje? Tante Neeltje heeft gezegd, dat zus naar haar moet heeten, maar moeke, ik wou liever een zus hebben die net zoo heette als zus Antje."

Op deze wijze babbelde de kleine jongen voort, totdat de deur openging en Aaltje de baker binnenkwam, die heel lang met moeder praatte, maar zoo zacht, dat kleine Jan er bijna niets van verstond. Alleen hoorde hij, dat tante Neeltje spoedig zou komen, om hem te halen, want wanneer het nieuwe zusje kwam, dan zou hij bij tante Neeltje in huis slapen. 't Was dan te druk voor moeder.

En tante Neeltje kwam ook en nam kleinen Jan meê. Hij wou veel liever bij zijn moeke gebleven zijn, want zusje mocht eens komen en dan was hij er niet, en kon hij haar niet de klompjes en de pop geven en de gebroken potjes en pannetjes. Maar tante Neeltje zei hem, dat ze samen naar den timmerman zouden gaan, om te zien of de pop haar armen al klaar waren. En toen ging hij gewillig meê.

II

Veertien dagen later vertelde tante Neeltje aan Jan, dat hij een zusje gekregen had.

Hij zat met een houten hamer te timmeren, maar wierp dadelijk zijn gereedschap op zij en wou de deur uit, om zusje te zien, het nieuwe zusje, dat hij in plaats van Antje had gekregen. Hij wilde haar ook de pop brengen, waaraan Klaas twee armen had getimmerd, en waarvoor Truitje, het achtjarige dochttertje van tante Neeltje, een mooie groene jurk had gemaakt met witte bloempjes er op. Tante had groote moeite den kleinen jongen terug te houden; hij wilde zoo graag zijn zusje zien, haar maar effentjes pakken, de pop geven en haar wat vertellen van de Zondagschool. Maar toen tante zei, dat moeder ziek was en hoofdpijn had, en dat zus de heele week in de wieg moest slapen, zag hij er van af en ging met Truitje en Aaltje, het jongste kind van tante, naar het strand, om garnalen te zoeken, die hij aan zijn zusje wou geven. Gedurig vroeg hij of moeder al beter was en of zusje nog altijd sliep, en nooit vergat hij voor beiden te bidden. Zelfs als hij voor een boterham zat, bad hij tot God voor moeder en kleine zus.

Eindelijk kon zijn verlangen bevredigd worden. Acht dagen later nam tante Neeltje hem meê, en toen hij het woonvertrek inkwam, zette hij zijne klompjes bij de deur en sloop op zijn teenen naar binnen, naar zus, die in de wieg lag. Moeder zag er zeer bleek uit, maar lachte hem toch vriendelijk toe, toen hij haar vragend aanzag. Zij fluisterde hem toe, dat zus sliep, maar hij mocht haar zien. Zachtjes tilde moeder het wiegenkleed op en . . . . toen hij het kleine lieve gezichtje zag, keek hij haar lang — zeer lang aan en zei tot moeder: »'t Is Antje, maar veel kleiner, niet waar?" Onder den arm hield hij de pop met de groene jurk en wilde die zus geven, maar omdat zij sliep, lei hij de pop zachtjes naast haar in de wieg.

"Moeke," zei hij, »blijft zus altijd zoo klein?"

"Dat hoop ik niet," antwoordde moeder.

"Dan weet ik wat ik doen zal," zei hij nadenkend. »Ik zal elken avond bidden, dat God haar zoo groot maakt als ik ben; dan kunnen wij samen spelen."

Dat vond moeder goed en tante Neeltje vond dit ook.

Van dien dag af mocht hij elken dag een half uurtje bij moeder komen, om zusje te zien. Wat was hij blij! Hij nam hare kleine handjes in de zijne en zoende ze, maar o zoo zachtjes! Want hij was bang dat 't zus zeer zou doen.

Hij meende dat zus elken dag grooter werd. En dat was ook zoo. Zus groeide bij den dag en begon al te lachen. Telkens als hij haar aanzag, kwam er een vriendelijke plooi op hare kleine wangen. Dan was Jan zoo blij zóó blij, dat hij haar graag eens had willen pakken, maar moeder zei, dat zus er nog wat te klein toe was.

Zes weken later werd zusje gedoopt.

Klein Jantje mocht meê, en mocht dicht bij moeder zitten en bij tante Neeltje, bij Truitje en Aaltje, bij Jurrie en bij Klaas den timmerman. Zusje hilde toen dominé haar doopte en dat deed Jantje zeer. Hij wou opstaan en dominé zeggen zusje zoet te maken, maar tante Neeltje hield hem bij de hand vast en zei hem, dat zus wel dadelijk zou ophouden met huilen. En dat was ook zoo. Toen de kerk uit was, hield hij moeder bij de rokken vast, om maar dicht bij zusje te zijn, en toen zij thuis kwamen had eene buurvrouw koffie gezet en lag er een groot krentenbrood op tafel, en daar vlak bij stond een kom vol met muisjes, meisjesmuisjes, net zoo glad en zacht als zusjes wangetjes. Jantje smulde, maar hij vond het niet prettig, dat zus geen muisjes kreeg, en telkens liep hij met een paar muisjes tusschen duim en vinger naar haar toe om er een in haar mondje te steken.

Moeder kreeg nu veel bezoek. Al de buren kwamen kijken, en ook dominé met zijn vrouw moesten eens even komen zien hoe moeder en kind het maakten.

't Was een gelukkige dag voor klein Jantje. Vooral vond hij het heerlijk, dat zus zoo zoet was en hem telkens toelachte.

En wat werd zus groot! Toen zij een jaar oud was kon zij al de kamer rondkruipen en soms stond zij recht op hare voetjes, waarbij zij zich aan een stoel vasthield. Maar Jantje bleef trouw achter haar staan, bang zijnde dat zij vallen zou. Zus begon ook al te praten. Als zij hem zag, lachte ze

en noemde hem An, of wel eens Pan, en als hij haar de pop met de groene jurk bracht, dan schaterde zij het uit van pret.

Als moeder zat te naaien, dan behoefde zij niet voor zus bezorgd te zijn, want kleine Jan was altijd bij haar en gedurig om haar heen. Van een stoof had hij een tafeltje gemaakt en daarover zijn rood halsdoekje uitgespreid, en op die tafel dan al het speelgoed gelegd, dat hij van zijn eerste zusje bewaard had: al de potjes en pannetjes, de steentjes en ditjes en datjes lagen er op. En dan speelde hij met zus, die de pop onder hare armen droeg met den kop naar achteren, zoodat de houten armen maar eventjes te zien waren. Zus en hij zaten daarbij op den grond, en dan begon hij te zingen. Want tante Neeltje had hem vele liedjes geleerd van Van Alphen en De Liefde. En als hij lang gezongen had, dan begon hij al de geschiedenisjes te vertellen, die de juffrouw van de Zondagschool hem geleerd had.

»En weet je wel, zus,» zei hij, »van Jozef, die in een diepen kuil werd gestopt en er weer uitgehaald werd?»

»Da — da!» antwoordde zus, heel wijs.

»En toen kwam hij in Egypte, weet je, en werd daar net zooveel als de koning, en had een mooie koets met mooie paarden, en o zoo'n mooien rok droeg hij, heelemaal van goud, weet je?»

»Da — da!» bevestigde zus.

»En toen — en toen kwamen zijne bobze broërs, die hem in den kuil hadden gestopt. Maar Jozef zei niets, weet je. Hij liet ze lekkertjes eten en vooral zijn broer Benjamin kreeg zooveel op zijn bord, dat hij het haast niet heelemaal op kon. En toen, weet je, en toen kwam zijn vader Jakob ook, weet je?»

»Da — da!» riep zus.

Op deze wijze speelden de kinderen en hielden zeer veel van elkander. Moeder zag dit met genoegen aan, maar toch werd zij wel eens weemoedig en liet het hoofd op de borst hangen, als zij dacht aan haren man en 't zusje, die beiden in den hemel waren.

III

Op een Zondagmiddag liep hij met Aaltje.

eenigzins haastig naar huis. Hij was naar de Zondagschool geweest, had gezongen, gebeden en geluisterd, en de juffrouw had weer zulk een mooie geschiedenis verteld, een geschiedenis, die in den Bijbel stond, van Jairus, wiens dochttertje dood was, maar door den Heere Jezus was levend gemaakt. Hij herinnerde zich nog best wat de Heiland tot het kind gezegd had: »Talitha kumi, gij dochttertje, sta op!» En toen was het dochttertje terstond opgestaan en ging wandelen, net alsof zij nooit ziek en dood was geweest.

Hieraan dacht hij onderwijl hij met Aaltje naar huis ging. Hij liep veel sneller dan gewoonlijk, want hij verlangde zeer zus te zien, die er gisteren en van morgen een beetje bleek uitzag en hoestte. Toen hij de kamer intrad zag hij zijn zusje niet dadelijk maar wel tante Neeltje, en moeder en den dokter, die bij de wieg stonden, waarin zus lag. Zachtjes — maar toch haastig — sloop hij tusschen moeder en tante door en keek in de wieg. Zus huilde en scheen erg ziek te zijn.

»Wat dunkt u, dokter?» vroeg moeder.

»Ik kan u nog niet geruststellen,» antwoordde dokter. »'t Ziet er in haar keeltje niet te best uit. Maar verlies den moed niet. Ik kom over twee uren nog eens aan en zal dan trachten haar keeltje in te smeren, hoewel dit altijd moeilijk gaat bij een klein kind. Je weet wel, kleine kinderen doen gewoonlijk het tegendeel wat zij moeten doen. Als ik haar mondje wil openen, houdt zij het zoo stijf dicht, dat ik er niet in kan.»

»Maar bij mij niet,» zeide kleine Jan. »Als ik zus op mijn schoot heb, doet ze alles wat ik haar zeg. Zus is zoo zoet, zoo lief.»

De dokter wendde zich om en zag nu het kleine ventje, lachte en zei:

»Nu, heel goed. Als ik terugkom, moet je zus op je schoot houden, en als zij dan haar mondje opent, dan . . . .»

»Dan wordt zus beter?»

»Dat weet ik niet, ventje. Ik hoop het.»

De dokter ging heen.

Moeder en tante bleven bij de wieg zitten en kleine Jan hield de oogen niet af van zijn zusje, die het zeer benauwd scheen te hebben en gedurig met haar handje naar

haar hals greep, alsof haar daar iets hinderde. Tusschenbeide huilde zus erg, en dit maakte hem zoo bedroefd, dat hij ook wel wou huilen, maar het liet om moeder. Maar hij wist een middel. De juffrouw van de Zondagschool had een paar weken geleden gezegd, dat wanneer iemand in nood en bedroefd is, hij dan moet bidden. En als het God behaagt, neemt Hij de droefheid weg en verlost hem uit den nood. Stilletjes ging kleine Jan naar het geitenstalletje achter het huis, en in een eenzaam hoekje boog hij zich om te bidden. Er was in dat geitenstalletje zoo weinig plaats, dat hij vlak naast de geit moest knielen, die hem gedurig met haar kort staartje tegen het hoofd sloeg. Maar hij voelde er niets van. Hij bad voor zijn zusje en wilde graag alles verdragen, als zij maar beter mocht worden.

Twee uren later kwam de dokter, maar de ziekte was zoo toegenomen, dat alle insmeren niet meer kon baten.

Den volgenden dag was kleine zusje dood.

Zusje dood!

't Was verschrikkelijk voor kleinen Jan. Hij kon het haast niet gelooven. Gedurig keek hij in de wieg, meenende dat zus sliep en gauw weer wakker zou worden. Maar zus hield hare oogen stijf toe, en toen hij hare handjes voelde, waren ze zoo koud als ijs. Hij zou ze graag gewarmd hebben, maar moeder meende, dat het niet goed voor hem was telkens zoo dicht bij zus te komen. Hij mocht ook eens die nare ziekte krijgen en dan had moeder geen enkel kind meer.

Den dag daaraan bracht Klaas de timmerman het kistje. Tante Neeltje kwam ook en had eenige bloempjes meegebracht, die zij, toen zus in het kistje lag, op het lijkje strooide. Moeder kon het niet aanzien. Zij was naar een hoek gegaan en zat onophoudelijk te schreien; maar kleine Jan, hoe bedroefd hij ook was, huilde niet. Hij sloeg alles gade wat tante Neeltje deed. Daarna zette hij zich op een stoof dicht bij het kistje en dacht aan Jairus' dochttertje, dat gestorven en door den Heere Jezus opgewekt was. Hij wou maar, dat de Heere

Jezus nu spoedig kwam, om zus weer levend te maken! Als hij wist waar de Heer op aarde was, dan zou hij naar Hem toegaan, al was het op zijn bloote voetjes, zelfs naar Amsterdam, en hij zou Hem zoolang bidden totdat Hij meeinging.

Dominé kwam ook. Hij trachtte de weduwe te troosten en kleine Jan hoorde alles wat dominé zei? 't Was alles heel mooi, maar 't gaf hem zijn zusje niet weerom.

Den volgenden dag werd zusje begraven. Het was buiig weêr. De wind gierde langs de straat, maar dit verhinderde de burenen niet, om naar buiten te komen, en naar de treurende weduwe te zien, die haar kind liet begraven. Zij ging voorop met kleinen Jan, die moeder bij de rokken vasthield en haar gedurig aanzag. Achter die beiden kwamen tante Neeltje met Truitje en Aaltje, die een krans en bloemen in de hand hielden, om daarmede het kistje te versieren, als het in de groeve werd neergelaten. Klaas de timmerman droeg het kistje, en de bloemen, die tante Neeltje gisteren er in gelegd had keken er onder door.

't Was een droevige gang, vooral voor moeder en haar kleinen Jan. De laatste had, zich — zooals men het noemt — nog al goed gehouden, maar toen de doodgraver de zwarte aarde en de dikke kluiten op het kistje wierp, toen bezweek zijn hart en begon

hij zoo bitter te huilen, dat tante Neeltje hem op haar arm naar huis moest dragen.

Sedert dien dag was kleine Jan dezelfde knaap niet meer. In plaats van netten te knooien of naar het strand te gaan en de visschersschuiten te bekijken, hield hij zich stil in huis en keek gedurig voor zich heen. Het eten smaakte hem niet; hij vroeg om geen enkel stuk brood. Het liefst wat hij deed, was al het speelgoed van zus bijeen te zoeken en dit in een doos te bergen: de pop met de houten armen, de potjes en pannetjes en de steentjes en bikkeltjes, waarmede hij met zus gespeeld had.

»Tante,» vroeg hij eens, »ik wou zoo graag een zwart bandje hebben.»

En toen tante Neeltje het hem gaf, bond hij het bandje, tot teeken van rouw, om de groene jurk van pop, lei haar in de doos en zette die op de plank van de bedsteê, waarin hij sliep. Van dag tot dag werd hij lusteloozer; hij kwijnde weg. Hij had het heimwee naar zijn zusje en zijn eenigste verlangen was dáár te zijn waar zus was, in den hemel, bij den Heer Jezus, die haar zeker nu levend en gelukkig zou gemaakt hebben.

En met dit verlangen op de lippen stierf hij in de armen van zijne moeder.

DE BANKETLETTER EN NOG WAT.

EENE VERTELLING.

I.

't Was St. Nicolaas en .... ook St. Nicolaasweêr. Meest altijd is het in 't begin van December regenachtig, winderig, buiig, mistig en wat er al zoo meer in die dagen plaats heeft. Nu is dit wel niet voordeelig voor vele winkeliers in speelgoederen en galanteriën, en nog minder voor koekbakkers, die op goed vertier in den St. Nicolaastijd hopen, maar toch, zij die iets noodig hebben, die speelgoed, iets moois, iets nuttigs of iets

lekkers voor hunne kinderen willen koopen, storen zich niet aan wind of weêr en gaan den eenen winkel in en den anderen uit om zich daarvan te voorzien.

In een zijstraatje van de achterbuurt, waar niet vele rijken wonen en ook geene mooie winkels zijn, zat eene vrouw in haar kamertje en was bezig met breien, evenals haar achtjarig dochtertje, Truitje, die wel niet zoo vlug de breinaald op en neer liet gaan als hare moeder, maar toch haar best deed, om haar aantal naadjes af te maken. 't Was avond;